

ВІЗИТКА ПОШУКУ

**Свобода та відповідальність
як ресурси для зростання
під час війни.**

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ

1. БАЛАНС СВОБОДИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ
ДИРЕКТОР ШУКЕВИЧ ЮРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

2. ТРАВМОІНФОРМОВАНИЙ ПІДХІД В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ—ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ФІТБЕК УЧИТЕЛЬСТВА НА УМОВИ ВІЙНИ.
ПСИХОЛОГ ЛІЦЕЮ ФРОЛОВА САБІНА ТИМОФІЇВНА

3. СТРАТЕГІЇ ВЧИТЕЛЯ, ГОТОВОГО ДО ЗМІН.
ЗАСТУПНИК ДИРЕКТОРА РЕПЕЦЬКА ТЕТЯНА ВАСИЛІВНА

4. "ОСВІТА ДЛЯ ЖИТТЯ". ЗМІНИ В СТАНДАРТАХ ОСВІТИ ЯК МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЗРОСТАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ.

КАНДИДАТ ІСТОРИЧНИХ НАУК , ВЧИТЕЛЬ ІСТОРІЇ ЛИНЬОВА ІРИНА ОЛЕКСІЇВНА.

5. ПОШУК НОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗРОСТАННЯ - ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ ВЧИТЕЛІВ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДИРЕКТОРА ТА НОВІ ВИКЛИКИ

Шукевич Юрій Володимирович

СЕРПЕНЬ 2025

Так сталося, що дворічна боротьба з коронавірусом передувала війні. І хоча нічого в тому не було приємного, але ця практика «рваного» освітнього процесу під час епідемії, активне застосування дистанційних форм навчання, а також психологічна готовність до несподіваних змін у навчальному ритмі занять створити передумову поступової адаптації до освіти під час воєнного стану.

Перш, ніж управляти якістю освіти під час воєнного стану, потрібно було спробувати створити більш-менш безпечні умови для проведення освітнього процесу.

Вимушений згадати, що перший місяць з початку повномасштабного вторгнення взагалі не йшла мова про навчання. Тоді наш ліцей від підвалу до приміщень другого поверху перетворився на тимчасовий гуртожиток – прихисток для сімей наших співробітників та наших учнів, а також жителів навколишніх будинків. Тоді довелося в режимі 24/7 вирішувати питання і харчування, і психологічної підтримки мешканців, і пропускового режиму, і патрулювання прилеглої території (ліцей на масиві Виноградар примикає до лісосмуги Пуща-Водиця, де тоді блукали диверсійно-розвідувальні групи ворога.

Але вже з двадцятих чисел березня 2022 року обережно розпочали вибірково дистанційну освіту з трьох предметів – математики, української та англійської мов для тих категорій учнів, які на той час залишилися або в Києві, або мали можливість хоча б частково підключитися по інтернет – сервісам. А ще через місяць, у квітні відновили дистанційний освітній процес згідно навчального плану. Поступово розібралися з місцезнаходженням кожного учня та кожного учителя, розпочали впливати на їх повернення до навчання.

За літній період 2022 завдяки довірі та потужній допомозі батьків ліцею вдалося створити майже неможливе – з непристосованих підвальних приміщень утворити досить пристойне найпростіше сховище – бетонована підлога, оштукатурені та фарбовані стіни, освітлення, туалети, технічна та фільтрована вода, парти, стільці на всіх учнів, два основних та ще один запасний виходи.

Вочевидь, період поступального розвитку ліцейної освіти поступово призупинився. Почалося це ще весною 2020 року, коли досить несподівано виникла ситуація з масовим психозом зараження коронавірусною інфекцією. Тоді ми були вимушені все частіше та все триваліше відправляти учнів додому на дистанційне навчання.

У той же час утворилися деякі виклики та пов'язані з ними певні ілюзії:

- нарешті, усі без винятку учителі ліцею вимушені будуть оволодіти технологіями дистанційного навчання та адміністрування комунікацій з учнями та їх батьками; період «дистанційки»-це ненадовго;
- виявилось, що вірус то зникає, то підсилюється, виникають якісь його нові модифікації. Так званий колективний імунітет до цієї групи вірусів набувається якимось повільно;
- учителі, навчившись та при звичаївшись до конкретних платформ «дистанційки», важко переходили, при необхідності, на інші;
- платформи шкільної дистанційної освіти виявилися в міру «капризними», потребували суттєвого адміністрування;
- для будь-яких дистанційних платформ потрібен надійний Інтернет-зв'язок та електрика як в приміщеннях учнів і вчителів, так на сервері провайдера.

Таким чином, з 1 вересня 2022 р. відкрилися очно для усіх сімей учнів та учителів, хто знаходився в цей час у Києві. А також паралельно запровадили інші форми освіти для тих, хто у той час не мав можливості для очного навчання.

А вже протягом нового навчального року вдалося, завдяки бюджетному фінансуванню, продовжити облаштування сховища, і що важливо, забезпечити припливно – витяжну вентиляцію, аварійний режим освітлення, частково облаштувати тепловий пункт та клас безпеки.

Весною 2022 р. практично усі учителі (і ті, хто за кордоном, теж) змогли працювати дистанційно. Звичайно були збої в роботі (це і якість Інтернету і різниця в часі, і відключення електроенергії тощо); суттєвим фактором в той час стали прояви академічної недобросовісності, які завжди присутні під час дистанційного навчання. Оцінки, які ставили учителі, стали більш лояльними.

Зазначу, що під час весни 2022 деяким учителям видали (під розписку) Note-book додому, а інша частина приходила до ліцею, де їм допомагали з on-line сервісами директор та завуч, які проживаючи поруч, кожного дня виходили на роботу.

СЕРПЕНЬ 2025

Нові виклики з'явилися при підготовці до нового 2022/2023 навчального року. Частина, хоча і незначна учителів не планувала поки – що повернутися до Києва (це «поки-що» заважало потужному бажанню (і можливостям, маючи сховище) відновити переважно очне навчання. Тому довелося набирати нових учителів та збільшувати навантаження тих, хто повернувся до Києва. Одночасно довелося відкрити у ІІ зміну 9-Д (дистанційний клас), що дало змогу певний час залишити декого з учителів на on-line роботі.

У вересні – жовтні нового навчального року до 20% батьків з учнями ліцею «перебували на валізах» за кордоном. Оскільки більшість класів та кабінетів вдалося підключити до Інтернету через камери спостереження, то ці два місяці частина закордонних учнів вчилася очно – дистанційно. Іншу частину, за заявами батьків, перевели на сімейну та екстернатну форми навчання.

Таким чином, 2022/2023 навчальний рік 79% учнів закінчили очно, 12,5% екстернатно, 8,5% на сімейній формі. Але про якість такого навчання трохи пізніше.

Влітку 2022 року довелося також гнучко підійти до набору нових учнів до базових 5-х класів. Перший етап набору провели у червні для тих, хто в цей час перебував або зміг повернутися до Києва. Усі процедури, з урахуванням карантинних обмежень та повітряних тривог вдалося пройти безпечно, враховуючи конкурс 3 учня на 1 місце. У серпні провели другий етап для тих, хто не зміг вступити до ліцею у червні.

Так само у два етапи (червень та серпень) провели конкурсний набір учнів влітку 2023. Враховуючи високий попит на більш якісне саме очне навчання, довелося знову піти на кількість по 34 учні в нових класах. А разом з 1 вересня 2023 приступили до виключно очного навчання на 70 учнів більше, ніж попереднього року.

На усіх етапах – від початку війни і надалі – вдалося знаходити різні способи психологічної підтримки як учителів, так і учнів та їх батьків. Без зайвого перебільшення вважаю, що суттєву роль відігравала довіра до директора ліцею, який кожного дня з початку повномасштабного вторгнення перебував на роботі, впливаючи, в першу чергу, на психологічний стан локальних лідерів – класних керівників та заступників, медичної сестри, технічних працівників. Ні повітряні тривоги, ні осінньо-зимові блекаути не спромоглися змінити наш поступ до переважно очної освіти.

Але ворог виявився значно витривалішим та неймовірно підступнішим, а Захід тільки поступово та за власними намірами підживлював нас зброєю, зосередившись переважно підтримкою політичною та соціально-фінансовою.

У зв'язку з масованими та тривалими цілеспрямованими обстрілами ворогом соціальної інфраструктури мали місце тривалі відключення електроенергії, а як наслідки, навіть відключення постачання тепла, води, відсутність будь-якого зв'язку.

І в цих неймовірно важких умовах, на межі можливого, продовжується лицейна освіта. Але чи втрачається зараз якість освіти переважної більшості наших учнів? Так, безперечно. Чи так само ефективний урок, якщо він проводиться або завершується у нашому сховищі? Ні, звичайно. Чи повністю врівноважені учителі, у яких рідні та близькі знаходяться на фронті або проживають на окупованій території? Знову, ні. Чи можливо взагалі звикнути до раптових відключень світла, тепла, зв'язку та спокійно очікувати настання блек-ауту? Ні, не можливо, так і живемо з частково пораненою психікою.

Все одно вперто готуємось до уроків, проводимо олімпіади, зносимо обіди дітям у сховище, заспокоюємо один одного та категорично не дозволяємо собі зриватись на учнях, гідно поведимось з їх батьками. Тримаємо стійко удари повоєнної долі. Працюємо на межі можливого та чекаємо миру і нормальної освіти!

Відтепер окремо про якість освіти під час війни.

З одного боку, формальні показники освіти вдалося втримати на стабільно високому рівні. Тим, що у нас кожного повоєнного року є немало медалістів, нікого не здивуєш. Так само і тим, що кожний четвертий учень – відмінник навчання. Трохи більше суттєвим є десятки призерів столиці з предметних олімпіад та конкурсів – захистів МАН, призери України теж.

Одночасно навіть збільшили досягнення у творчо-спортивній частині нашої освіти: знову, в 20-й раз стали чемпіонами Подільського району з настільного тенісу, отримали численних призерів столиці та, навіть, України з легкої атлетики, брали участь у першості з волейболу та стріт-болу. Ставили спектаклі, брали участь у районних творчих конкурсах. Провели Спартакіаду ліцею зі стрибків у довжину, волейболу, підтягування, настільного тенісу. Відкрили секцію з фехтування. Взагалі, у теплий період року уся прилегла територія ліцею на перервах та після уроків рясніла учнями, які грали з м'ячем.

Але, вважаю, найголовніше, це довіра до ліцею – безпека, забезпеченість кадрами, спокій та рішучість у найкритичніших ситуаціях. Як результат, збільшення на 25% кількості очних учнів, повний перехід на очну форму навчання. А також найкращі результати в Києві та Україні серед шкіл Подільського району.

А щодо індикаторів вимірювання якості освіти – проводили так звані «директорські» контрольні роботи з базових предметів, ліцейні НМТ з математики, української та англійської мов, історії України в 11 класах, анкетування «учитель очима учнів» і не тільки.

Але, звичайно, цих індикаторів, так само як і результатів мультипредметних тестів, недостатньо. Дійсно, у певній мірі, вдалося призупинити спадання якості освіти. Саме на цьому і зосередимось у новому навчальному році.

Окремо вимушений зазначити, що за останні два роки з'явилися нові системні виклики в особі окремих учнів та їх батьків, які не визнають корпоративних цінностей якісної ліцейної освіти, заважають основному контингенту в класі, але вперто бажають продовжувати навчання саме в нашому закладі. З цим явищем теж будемо працювати. І повага до нашого вчителя в новому навчальному році повинна бути понад усе.

Інші виклики. це продовження часткового відтоку учителів у приватні школи або з освіти взагалі. І, нарешті, порушення академічної доброчесності, в тому числі, виклики, пов'язані з використанням учнями штучного інтелекту. Спробуємо і з цим упоратись.

Юрій Шукевич, директор ліцею «Фінансовий» м.Києва

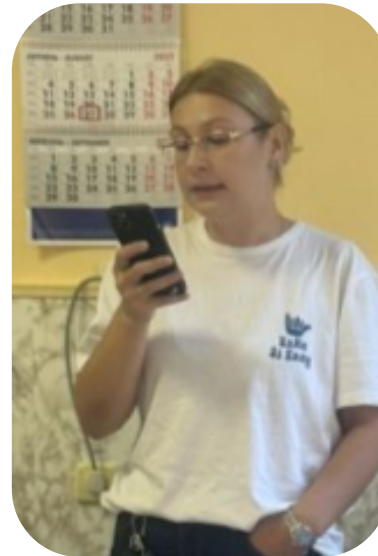
Травмоінформований підхід в освітній діяльності—відповідальний фітбек учительства на умови війни

Фролова Сабіна Тимофіївна

СЕРПЕНЬ 2025

Українська освіта переживає безпрецедентні виклики.

Війна кардинально змінила не лише фізичну інфраструктуру освіти, а й психологічний ландшафт дитинства. Коли я дивлюся на наших п'ятикласників або випускників, я бачу дітей, які виросли в епоху кардинальних змін. Вони знають, що таке сирена повітряної тривоги, онлайн-навчання, навчання в укритті, страх за рідних. Це покоління, яке навчилося дорослішати швидше, ніж планувала природа. Сьогодні я хочу поговорити з вами про те, як ми, освітяни, можемо стати не просто джерелом знань, а агентами зцілення для цих дітей. Про травмоінформований підхід – не як про додаткове навантаження, а як про еволюцію нашої професії.

Найтривожніше: рівень читання знизився на 2 роки!. Тобто наш десятикласник може читати на рівні восьмикласника із 2022 року.

Але чи справді проблема в академічних знаннях? Чи може десятикласник, який пережив евакуацію, втрату дому, смерть близьких, просто "взяти себе в руки" і вивчити інтеграли?

Ці показники не просто статистика – вони відображають глибокі зміни в когнітивному, емоційному та соціальному розвитку цілого покоління.

Щоб зрозуміти масштаб змін, яких потребує наша освіта, треба насамперед розібратися в тому, як травма впливає на дитячий мозок. Сучасна нейронаука дає нам чіткі відповіді на це питання.

Щоб зрозуміти масштаб змін, яких потребує наша освіта, треба насамперед розібратися в тому, як травма впливає на дитячий мозок. Сучасна нейронаука дає нам чіткі відповіді на це питання. Тут нам важливо розрізнити стрес і травму.

Стрес – адаптивна реакція організму на виклик, яка мобілізує ресурси для подолання ситуації. Після зникнення стресору організм повертається до стану рівноваги

Травма – виникає, коли дитина стикається із загрозою життю або здоров'ю і не може адекватно відреагувати. Травматичний досвід порушує нормальну роботу нервової системи та залишає незгладжені сліди в мозку.

Що відбувається в голові травмованої дитини?

Під час переживання травми відбуваються конкретні нейрофізіологічні зміни.

По-перше, гіперактивується амігдала – центр виявлення загроз, вона починає працювати у 3 рази активніше. Травмована дитина постійно сканує оточення на предмет небезпеки, реагуючи на тригери, які нагадують травматичний досвід. Саме тому вона не може зосередитися на уроці алгебри – її мозок зайнятий виживанням.

По-друге, пригнічується префронтальна кора – відділ, що відповідає за виконавчі функції, емоційну регуляцію, робочу пам'ять та критичне мислення, просто відключається. Звідси імпульсивність, неспроможність "просто заспокоїтися", проблеми з організацією діяльності.

По-третє, порушується робота гіпокампа – центру формування та консолідації пам'яті. Результат парадоксальний: яскраві спогади про травму поєднуються з труднощами запам'ятовування навчального матеріалу.

І нарешті, хронічно підвищується рівень кортизолу, що призводить до порушень сну, імунodefіциту, проблем з концентрацією та соматичних симптомів

43% дітей демонструють ознаки психосоціального дистресу

26% підлітків мають симптоми

посттравматичного стресового розладу

75% школярів перебувають у стані хронічного стресу

1,5 мільйона дітей знаходиться у групі ризику розвитку депресії та тривожних розладів

Згадаймо піраміду потреб Маслоу.

У нормальних умовах діти приходять до школи з задоволеними базовими потребами і готові до самореалізації через навчання. Маслоу довів, що вищі потреби, включно з потребою в знаннях, можуть бути задоволені лише після задоволення базових потреб. Самооцінка знижена: "Я не впораюся", "Я нічого не вмію" Вимагати академічних досягнень від дитини з незадоволеними базовими потребами не лише неефективно, а й шкідливо. Це як просити людину з переломом ноги пробігти марафон.

Травмоінформований підхід – це кардинальна зміна парадигми. Замість "Що з тобою не так?" ми запитуємо "Що з тобою сталося?" Це означає:

Поведінка дитини – не каприз, а спосіб виживання. "Важкі" діти – це діти, яким важко. Кожна дитина хоче бути успішною, але травма може заважати.

Американська адміністрація служб охорони психічного здоров'я та боротьби з наркоманією визначила шість ключових принципів цього підходу.

Перший принцип – безпека, яка включає фізичну та психологічну безпеку для всіх учасників освітнього процесу, передбачуваність та структурованість середовища. Дитина має знати «мені тут нічого не загрожує»

Другий – надійність та прозорість, що означає послідовність у діях та словах, відкритість у прийнятті рішень, визнання помилок. Робимо те, що обіцяємо.

Третій – підтримка однолітків через взаємодопомогу між учнями та групові активності, що сприяють зціленню. Маємо створювати можливості для взаємодопомоги

Четвертий – співпраця та взаємність, тобто залучення дітей до прийняття рішень та визнання досвіду кожного як цінного.

П'ятий принцип – розширення можливостей та вибору через максимізацію можливостей вибору та розвиток особистої ефективності. Тобто фокусуємось на сильних сторонах і даємо вибір.

Шостий – врахування культурних, історичних та гендерних чинників, що передбачає культурну чутливість та розуміння історичної травми. Кожна дитина і кожна травма унікальна.

Ці принципи мають втілюватися у щоденній практиці. Створення безпечного середовища починається з фізичної безпеки: чіткого позначення шляхів евакуації, доступності засобів першої допомоги, мінімізації тригерів. Не менш важлива психологічна безпека: передбачувана структура уроку, чіткі справедливі правила, толерантність до різних реакцій на стрес.

Доказова база ефективності травмоінформованих підходів вражає.

Школи з травмоінформованим підходом демонструють:

↓ 60% поведінкових проблем

↑ 30% академічних досягнень

↑ 25% відвідуваності

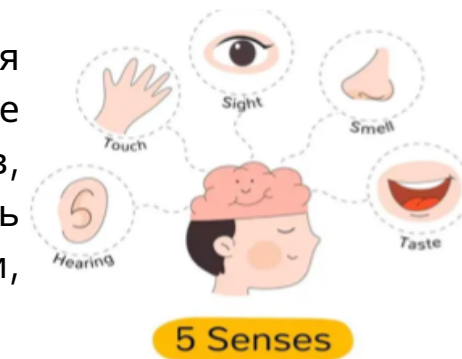
↓ 40% стресу у педагогів

Особливу увагу слід приділити початку уроку. Заземлюючі вправи допомагають дітям повернутися у стан "тут і зараз". Це може бути вправа "п'ять-чотири-три-два-один", коли діти називають п'ять речей, які бачать, чотири – які чують, три – яких можуть торкнутися, два запахи і один смак. Дихальні вправи також ефективні: вдих на чотири рахунки, затримка на чотири і видих на шість. Емоційний чек-ін: "Покажіть пальцями від 1 до 5, як себе відчуваєте". Це дає розуміння стану класу.

Подача навчального матеріалу також потребує адаптації. Мікронавчання блоками по сім-десять хвилин з паузами допомагає травмованому мозку краще засвоювати інформацію. Мультисенсорні підходи залучають різні органи чуттів, що покращує запам'ятовування. Рухові перерви кожні п'ятнадцять-двадцять хвилин необхідні для підтримання уваги. Візуалізація через схеми, діаграми, інфографіку допомагає структурувати інформацію.

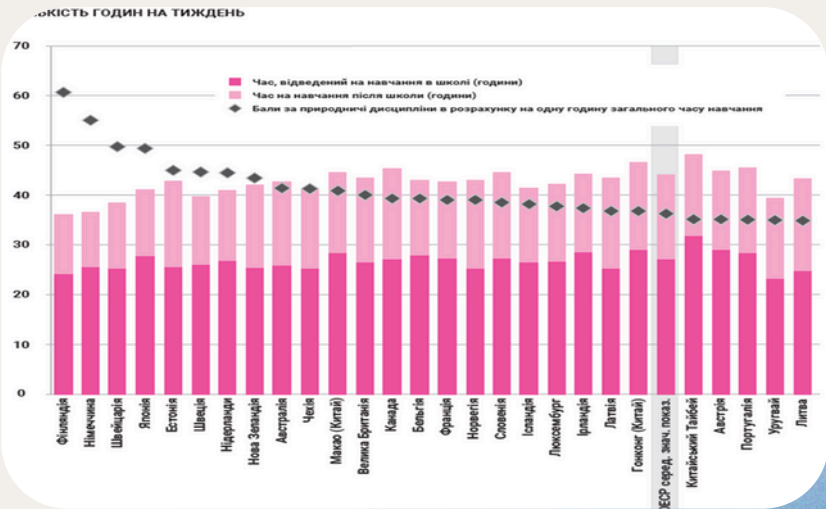
Подача навчального матеріалу також потребує адаптації. Мікронавчання блоками по сім-десять хвилин з паузами допомагає травмованому мозку краще засвоювати інформацію. Мультисенсорні підходи залучають різні органи чуттів, що покращує запам'ятовування. Рухові перерви кожні п'ятнадцять-двадцять хвилин необхідні для підтримання уваги. Візуалізація через схеми, діаграми, інфографіку допомагає структурувати інформацію.

Співпраця з батьками та міждисциплінарна взаємодія є критично важливими для успіху. Необхідно чітко визначати зони відповідальності. Педагог відповідає за створення безпечного освітнього середовища, адаптацію навчальних методів та раннє виявлення проблем. Батьки забезпечують емоційну підтримку вдома, дотримання режиму та співпрацю зі школою. Адміністрація забезпечує ресурси, координує роботу з фахівцями та створює відповідну політику. Фахівці – психологи та соціальні працівники – проводять професійну діагностику, терапевтичні інтервенції та консультують педагогів.

При проведенні дослідження PISA-22 було проаналізовано зв'язок між кількістю часу витраченого на навчання та результатом виконання завдань. У Японії і Республіці Корея учні набирають майже однакові бали з природничих дисциплін. Проте в Японії школярі вчаться близько 41 години на тиждень (28 годин у класі й 14 годин після уроків), тоді як у Республіці Корея – 50 годин на тиждень (30 годин у класі й 20 годин після уроків). За цими даними відслідковується чітка тенденція – високий рівень успішності зумовлений якістю самого процесу навчання , методиками які практикують вчителі.

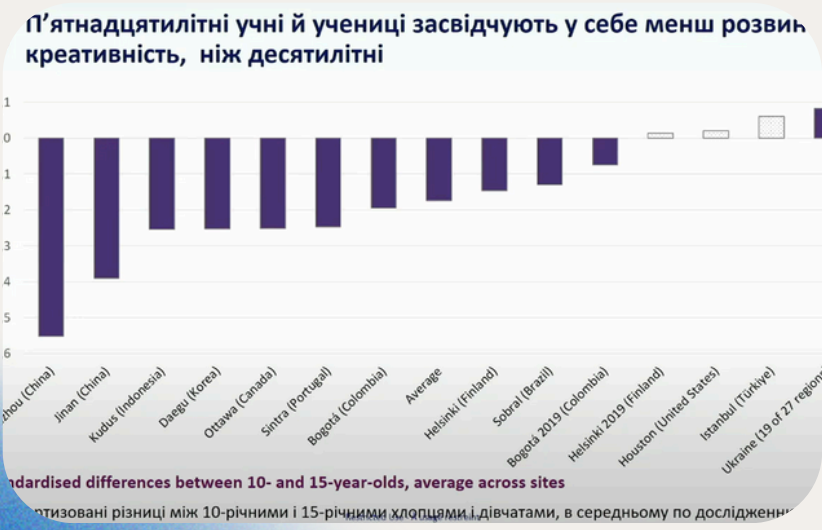

За результатами дослідження піза - 22 спостерігається тенденція зниження рівня креативності підлітків. Діти народжуються допитливими і мають безліч креативних способів досліджувати світ. Але як тільки вони потрапляють в систему освіти – ми примушуємо їх відповідати нашим очікуванням , нашому способу мислення, приймати шаблонні варіанти дій і вони поступово втрачають ці здібності.

Стратегії вчителя, відкритого для змін. Репецька Тетяна Василівна

СЕРПЕНЬ 2025

Україна сьогодні є унікальним прикладом для світу: ми не просто зберегли освіту під час війни — ми працюємо в умовах реформування галузі, в умовах руху до кращих освітніх практик. Це означає, що в країні, де щодня звучать сирени, діти навчаються за стандартами «Нової української школи». Освітній процес не припиняється ні під час тривоги, ні під час блекаутів... Це про рух уперед – у найважчі часи ми формуємо покоління, яке буде творити майбутнє України. Навчаючи для майбутнього, ми самі маємо бути хоч би втеперішньому, але точно не в минулому, тобто сьогодні ми маємо розвивати й одночасно розвиватися, пізнавати нове і ділитися знаннями, навчати і навчатися. До речі, таку назву має міжнародне дослідження , яке стосується вчителювання. Застосування формули економічного зростання до сфери освіти дозволяє зробити припущення, що ЗРОСТАННЯ = ресурси + ПРОЦЕИ + ТЕХНОЛОГІЇ

Ще одним практичним інструментом для впровадження змін, для впровадження трансформації всередині колективу є освітня програма закладу. Це те , що перетворює колектив педагогів в шкільну команду (спільна задача). Коли ми приймаємо концепт освітньої програми, ми свідомо відмовляємось від предметного шовінізму – предмет перестає бути домінуючим . Ми фокусуємось на створенні профіля успішного учня , успішного випускника, і спільно працюємо над втіленням мрії засобами шкільних предметів. Кожна освітня програма враховує контекст, в якому існує школа(контингент, базовий рівень тощо) і ресурси закладу. Її якісна реалізація неможлива без комунікації із стейкхолдерами.

І ще цікавий факт. Процес навчання неможливий без помилок. За даними дослідження Барбари Колоросо якщо батьки і вчителі не акцентують на помилках, а підтримують і скеровують дитину, коли вона зробила помилку, то дитині «передається поняття, що помилки трапляються, що проблеми, які проходять разом з ними, можна розв’язати і що дитина здатна розв’язати ці проблеми» (Barbara Coloroso,1995: 173).PISA не тільки перевіряє, що знають 15-річні школярі, а й запитує їх, що, на їхню думку, криється за їхнім успіхом або невдачею під час тестування. У багатьох країнах учні відразу звинувачують усіх, крім себе.

Так школярі Франції зазначили:
3/4 – навчальні матеріали надто складні,
2/3– вчитель не зацікавив їх матеріалом,
1/2 – вчитель не дуже добре пояснив основні поняття або ж «просто не пощастило».
У Сінгапурі все зовсім інакше. Учні вірять у те, що їм усе вдасться, якщо докласти зусиль. Вони зазначають, що вчителі допомагають їм досягнути успіху, надаючи необхідну підтримку .
Очевидно ,що система оцінювання є ресурсом , який здатен забезпечити зростання . Причому оцінювання не тільки тих , кого ми вчимо , а й тих хто працює поряд, іншими словами– це внутрішня система забезпечення якості освіти, яка передбачає моніторинг і аналіз освітнього середовища, педагогічної та управлінської діяльності.
Процедура самоаналізу (із залученням певних електронних ресурсів) дозволяє визначити сильні та слабкі сторони закладу за 52 критеріями та на основі реальних даних формувати шляхи змін в освітньому закладі.

На межі XIX–XX ст. рада ректорів Оксфордського університету висловила протест проти запровадження німецької моделі освіти, яка ґрунтувалася на лекційних заняттях. У своєму зверненні представники ради висловили думку, що скасування тьюторингу зробить освіту суто інформаційним процесом, ціль якого — просто передати знання. Ректор Оксфордського університету лорд Джордж Курзон 1909 року зазначив: «Якщо існує якийсь продукт, яким Оксфорд із будь-якого приводу міг би пишатися, який залишив слід у житті багатьох поколінь та одночасно є предметом постійної заздрості інших народів, то цим може бути чудовий розвиток індивідуалізованого навчання (personal tuition). Тому ми називаємо тьюторинг “діамантом у короні” двох найстаріших британських університетів — Оксфорду й Кембриджу».

Технологія тьюторингу базується на процесі, який складається з чотирьох етапів:

1. Пізнання учня чи учениці та формування взаємовідносин
2. Спільне визначення цілей і планування співпраці
3. Утілення запланованих дій
4. Підсумування співпраці

Тьюторинг як технологія індивідуалізованої освіти дає можливість

СФЕРИ, В ЯКИХ РЕАЛІЗУЄТЬСЯ ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ

Зміст:

учительці чи вчителю треба з'ясувати, чого дитині потрібно навчитися та які ресурси допоможуть їй у цьому

Процес:

дії, які допомагають дитині опанувати матеріал

Проекти:

способи, якими діти демонструють набуті знання

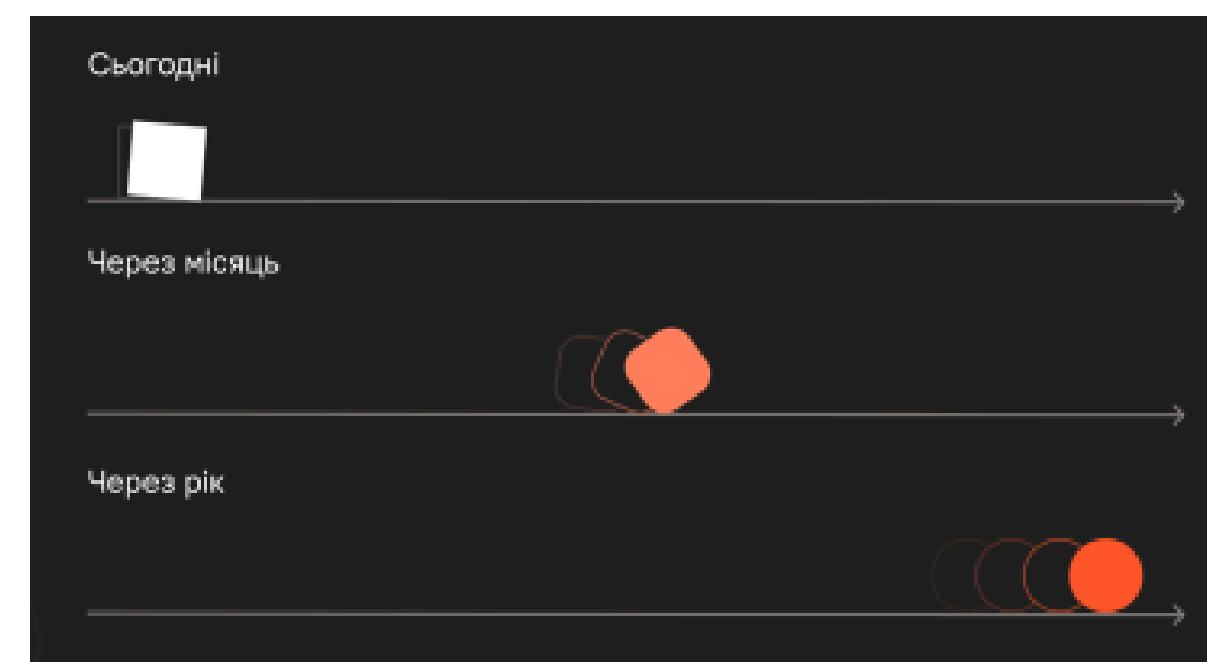

Освітнє середовище:

атмосфера в класі й форма співпраці дітей

Наша відповідальність - робити нагальне
Наша свобода - обирати важливе
Підсилення свободи і відповідальності – шлях до
внутрішнього зростання.

СТРАТЕГІЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ

1. РІЗНОРІВНЕВІ ЗАВДАННЯ
2. СТВОРЕННЯ ДИНАМІЧНИХ ГРУП З
КОНКРЕТНОЮ МЕТОЮ(ЗА РІВНЕМ САМОСТІЙНОСТІ,
ТЕМПОМ НАВЧАННЯ, ЗА ЗМІСТОМ ЗАВДАНЬ...)
3. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОПОМОГИ З БОКУ ВЧИТЕЛЯ
ТА ВЗАЄМОДОПОМГИ
4. КОРЕКЦІЯ ЗМІСТУ УРОКУ ДО ПОТРЕБ ДІТЕЙ

Сьогодні ми зібралися, щоб обговорити один із найважливіших викликів та водночас шансів для нашої системи освіти – впровадження нових Державних стандартів, які поступово змінюють освітній простір. Ці зміни — не лише про оновлені програми чи методики, а насамперед про нову філософію навчання, яка ставить у центрі дитину та її майбутнє життя.

Освіта для життя – що це означає?

Освіта більше не може зводитися лише до передачі знань. Вона має формувати в учня здатність: критично мислити та приймати рішення; навчатися упродовж життя; адаптуватися до змін; працювати в команді та поважати інших; брати відповідальність за власне майбутнє. Саме таке бачення відображене у нових освітніх стандартах.

Можливості для зростання

Кожна зміна у стандартах — це не лише виклик, а й ресурс:
для вчителя — можливість опановувати нові педагогічні технології, працювати творчо;
для учня — шанс відчувати, що навчання дійсно корисне для життя;
для школи — стати сучасним освітнім середовищем, яке надихає;
для суспільства — отримати громадян, здатних діяти у світі змін.

Нові стандарти спираються на три основи:

- Компетентнісний підхід.

Ми формуємо не «знання заради знань», а компетентності, тобто здатність діяти.

Наприклад, у 5–9 класах учні вчаться створювати власні медіапродукти, аналізувати інформацію та розпізнавати фейки.

На уроках трудового навчання — виготовляти корисні побутові речі, що розвиває практичність.

- Інтеграція предметів.

Світ цілісний, і дитина має бачити взаємозв'язки.

Вдалий приклад: інтегрований курс «Природничі науки», де фізика, біологія, хімія та географія поєднуються навколо однієї теми — наприклад, «Енергія в нашому житті».

Учні не просто вивчають визначення, а розробляють модель сонячної панелі чи досліджують енергоефективність власної школи.

- Індивідуалізація навчання.

Ми враховуємо інтереси та здібності дітей.

Хтось розвиває творчі здібності через мистецтво та літературу, інший — через STEM-проєкти, ще інший — через участь у громадських ініціативах.

Відповідно до Стандарту профільної школи передбачається 4 кластери профілів.

Для впорядкування ситуації з множинністю профілів, забезпечення певного балансу та на основі пропозиції Національної академії педагогічних наук України у Концепції МОН запропонувало 4 кластери, у межах яких заклади освіти можуть визначатися з профілями:

природничий кластер;

мовно-літературний кластер;

історико-суспільний кластер;

ІТ-кластер.

новий Стандарт профільної школи – можливості для розвитку

Новий стандарт передбачає гнучкість у виборі навчальних предметів та рівнів їхнього вивчення-Індивідуальна освітня траєкторія.

Можливості:

учень сам формує власний профіль, обираючи ті дисципліни, які відповідають його інтересам і планам на майбутнє;

зростає мотивація до навчання, адже дитина вивчає те, що для неї важливо;

формуються навички самовизначення та відповідальності за власний вибір.

Приклад практики: старшокласник, який планує медичну освіту, може обрати поглиблену біологію та хімію, тоді як майбутній дизайнер — курси з мистецтва, інформатики та технологій.

Сьогодні ми говоримо про навчання через діяльність і його важливість у викладанні фізики. Адже фізика — це не лише формули в підручнику, а спосіб мислення, пізнання світу через дослід, експеримент, спостереження. Урок фізики може стати для учня простором активної дії. І діяльнісний підхід тут особливо природний. Дозвольте навести кілька прикладів.

Експериментальні роботи. Учні не лише виконують готові інструкції, а вчаться самі ставити запитання: «Що буде, якщо...?». Вони формують гіпотезу, планують експеримент, аналізують результати. Проєктні завдання. Дослідження повсякденних явищ — чому по-різному нагріваються темні та світлі поверхні, як працює холодильник, від чого залежить траєкторія м'яча — допомагають побачити фізику навколо.

Таким чином, діяльнісний підхід у фізиці через експеримент, проєкти та дослідницькі задачі формує ключові компетентності XXI століття: критичне мислення, творчість, уміння працювати в команді, презентувати результати.

Ми, учителі фізики, маємо унікальну місію — робити так, щоб діти не просто знали закони Ньютона, а вміли відчувати їхню дію в реальному житті, шукати власні відповіді та відкривати нові горизонти.

Дякую за увагу!

Дослідницькі задачі. Це особливий інструмент навчання через діяльність. Їхня мета — не лише знайти «правильну відповідь», а пройти шлях дослідника. Такі задачі містять елемент невизначеності, кілька можливих способів розв'язання, вимагають пошуку додаткових даних.

Наприклад:

Як виміряти прискорення вільного падіння, не маючи секундоміра?

Як визначити густину тіла неправильної форми за допомогою підручних матеріалів?

Як з'ясувати, чому при дощі швидкість випаровування калюжі залежить від сили вітру?

Працюючи з такими завданнями, учні вчаться бачити проблему, висувати гіпотези, планувати експеримент, робити висновки. Це і є модель справжньої наукової діяльності.

STEM-підхід та інтеграція. Коли знання з фізики застосовуються в поєднанні з математикою, інформатикою, технікою, учні створюють конкретні продукти: моделі механізмів, датчики, мініатюрні електросхеми.

Використання методу критичного читання на уроках хімії та біології

Мірошніченко Тетяна Анатоліївна

Сучасна освіта спрямована не лише на засвоєння знань, а й на формування компетентностей, необхідних для життя в інформаційному суспільстві. Однією з ключових є критичне мислення, а ефективним інструментом його розвитку виступає метод критичного читання.

Чому це важливо саме на уроках хімії та біології?

Ці предмети потребують роботи з різними видами текстів: від науково-популярних статей до навчальних параграфів і дослідницьких описів. Учні стикаються з великою кількістю інформації, яку необхідно вміти аналізувати, співвідносити з попередніми знаннями та робити висновки.

Приклади практик на уроках:

Стратегія «INSERT»

Під час читання тексту з підручника про клітинні органели або про будову періодичної системи учні роблять помітки:

«+» – вже відомо;

«–» – нова інформація;

«?» – виникло запитання;

«!» – цікаво або суперечить попереднім уявленням.

Метод «Fishbone» (рибна кістка)

Робота з науково-популярною статтею: учні визначають проблему (наприклад, вплив кислотних дощів), аналізують причини та наслідки, формують висновки.

Порівняння джерел

Наприклад, учні читають два уривки про ГМО: один з енциклопедії, інший – з публіцистичної статті. Завдання – виявити факти та судження, відрізнити наукову аргументацію від емоційних оцінок.

«Дискусійна карта»

Після читання тексту про використання пластмас або про вплив клімату учні створюють карту «за» і «проти», а потім обговорюють її у групах.

Сутність методу критичного читання

Критичне читання – це процес осмисленого сприйняття тексту, під час якого учні: виділяють головні й другорядні ідеї; ставлять запитання до автора; виявляють логічні помилки, спрощення чи упереджені судження; формують власне ставлення на основі доказів.

Переваги застосування методу:

активізує пізнавальну діяльність;

формує вміння працювати з інформацією;

розвиває навички аргументованого висловлювання;

інтегрує навчання природничих наук із вихованням громадянської позиції.

Висновок

Метод критичного читання дозволяє перетворити урок хімії чи біології з простого опрацювання фактів на простір діалогу, дослідження та осмислення. Уміння критично читати наукові тексти – це навичка, яка допомагає учням не лише в навчанні, а й у житті, де необхідно відрізнити правдиву інформацію від маніпуляцій та приймати виважені рішення.

- Скажи мені – і я забуду;
- Покажи мені – і я запам'ятаю;
- Дай зробити – і я зрозумію.

Китайська притча

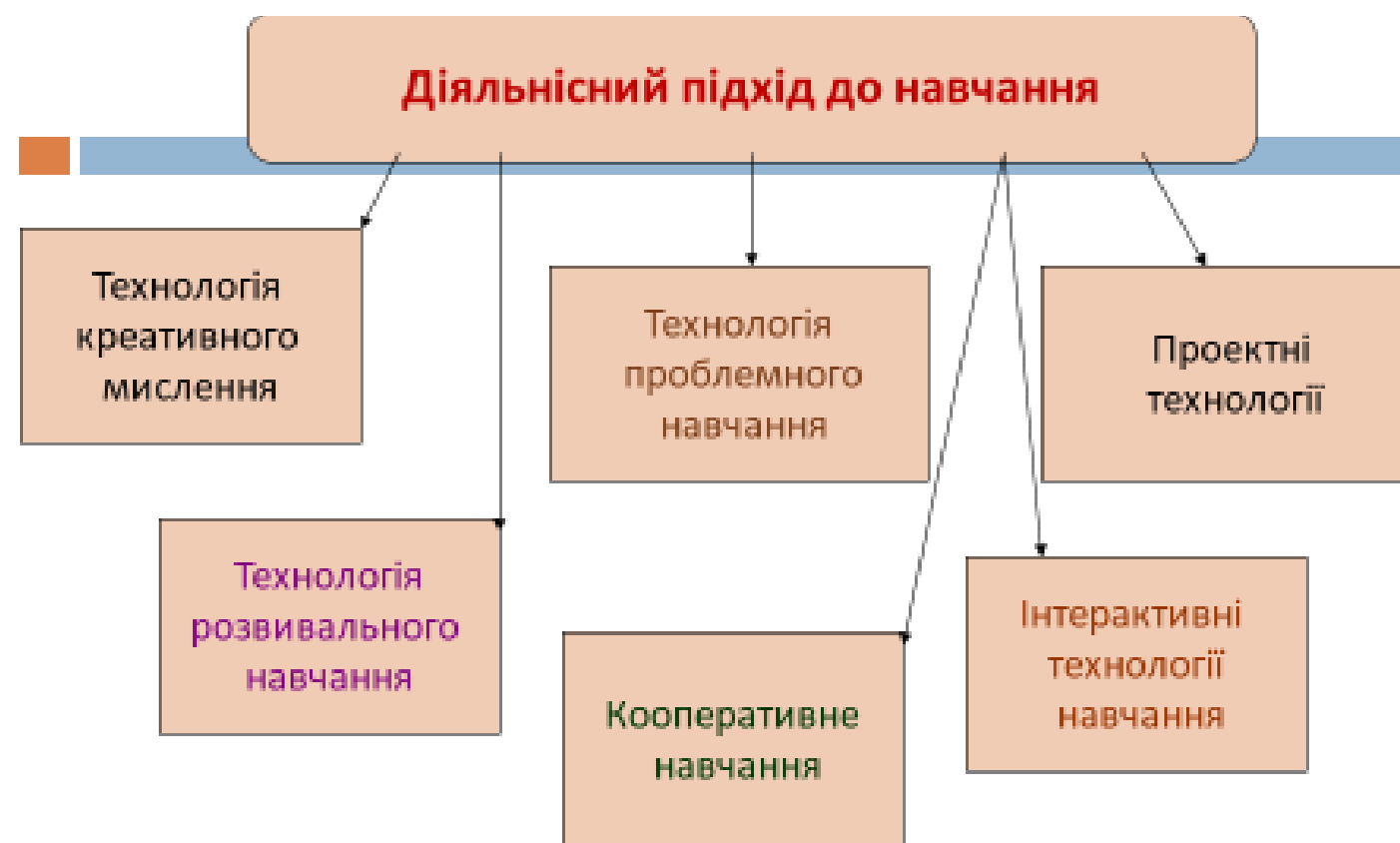
Діяльнісний підхід в освіті

- спрямованість освітнього процесу на розвиток ключових компетентностей і наскрізних умінь особистості;
- застосування теоретичних знань на практиці;
- формування здібностей до самоосвіти і командної роботи;
- успішна інтеграцію в соціум і професійна самореалізація.

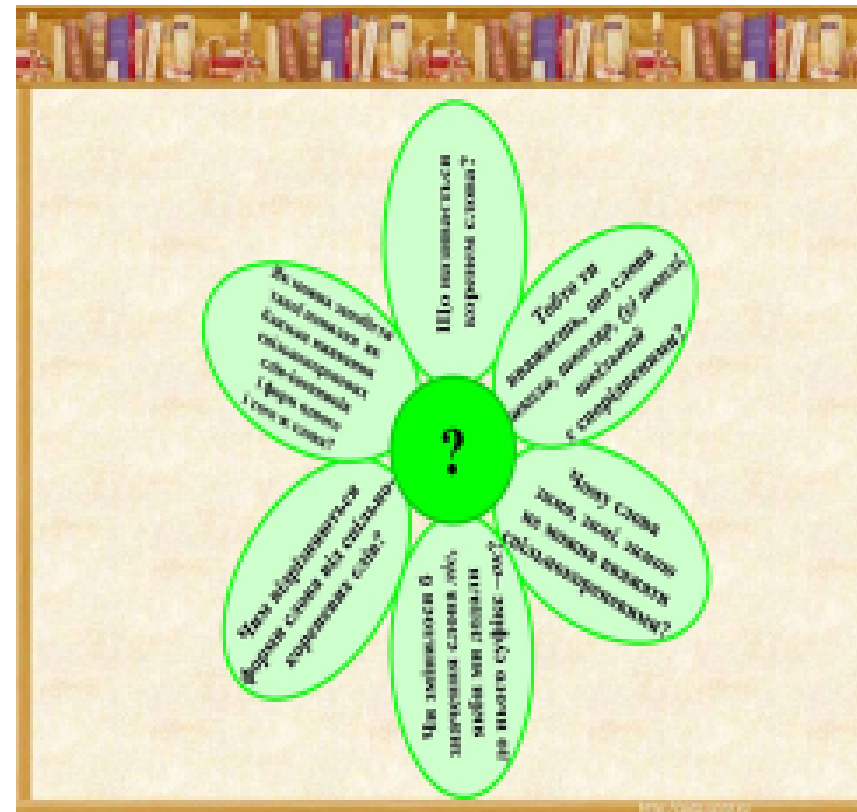
Діяльнісний підхід в освіті

- «знає і розуміє» – знаннєві (фактологічні) результати – знаннєва форма компетентності;
- «уміє і застосовує», «обчислює, аналізує, будує, трансформує» – результати, які вимагають активної діяльності – діяльнісна форма компетентності;
- «виявляє ставлення й оцінює» – ціннісна форма компетентності

Діяльнісний підхід до навчання

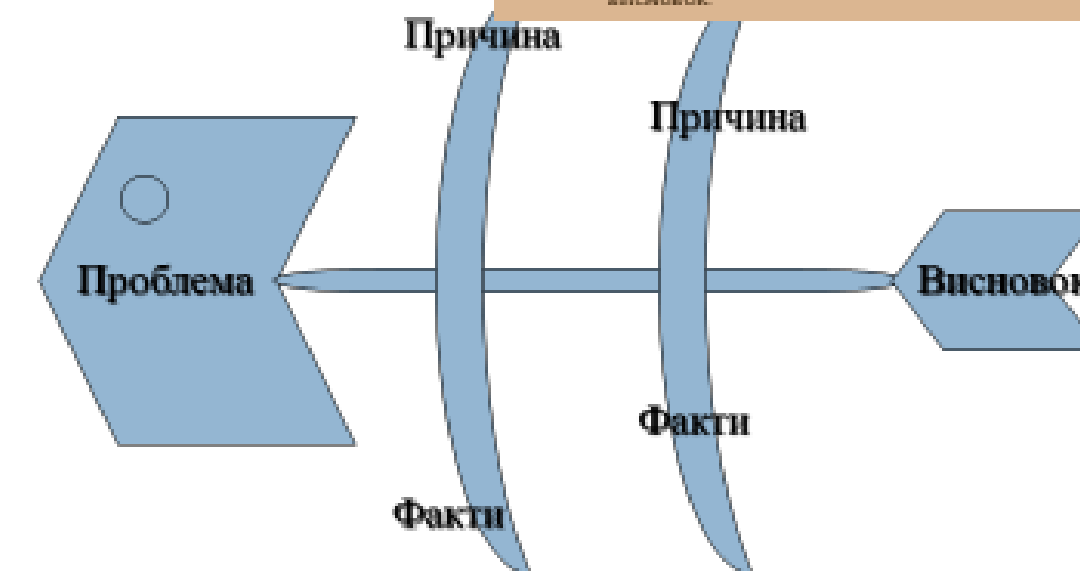

- Прості запитання (фактичні) – вимагають знання фактичного матеріалу, тобто орієнтовані на роботу пам'яті.
- Уточнюючі запитання – «наскільки я зрозумів...», «чи правильно я Вас зрозумів, що...»
- Інтерпретуючі запитання (пояснюючі) – підштовхуючи учнів до інтерпретації, ми навчаємо їх навичок усвідомлення причин різних вчинків чи думок (чому?)
- Оцінювальні запитання (порівняння) – необхідно використати, коли ви чуєте, що хтось із учнів висловлює сусіду по парті своє незадоволення чи задоволення від того, що відбулося на уроці.
- Творчі запитання (прогноз) – «Як ви думаєте, що відбудеться далі...?»
- Практичні запитання – «Як ми можемо...?» «Як би ви вчинили...?»

Прийом «ФІШБОУН»

- Варіанти**
- На верхніх вісточках – причини, а на нижніх – певні наслідки.
 - На верхніх вісточках – головні факти теми, а на нижніх – самостійна оцінка їх значення.
- + Завжди: у голові – тема або проблемне питання, на хвості – висновок.

Схеми (діаграми) «фішбоун» були придумані професором Кауро Ішікава, тому часто називаються діаграми Ішікава.

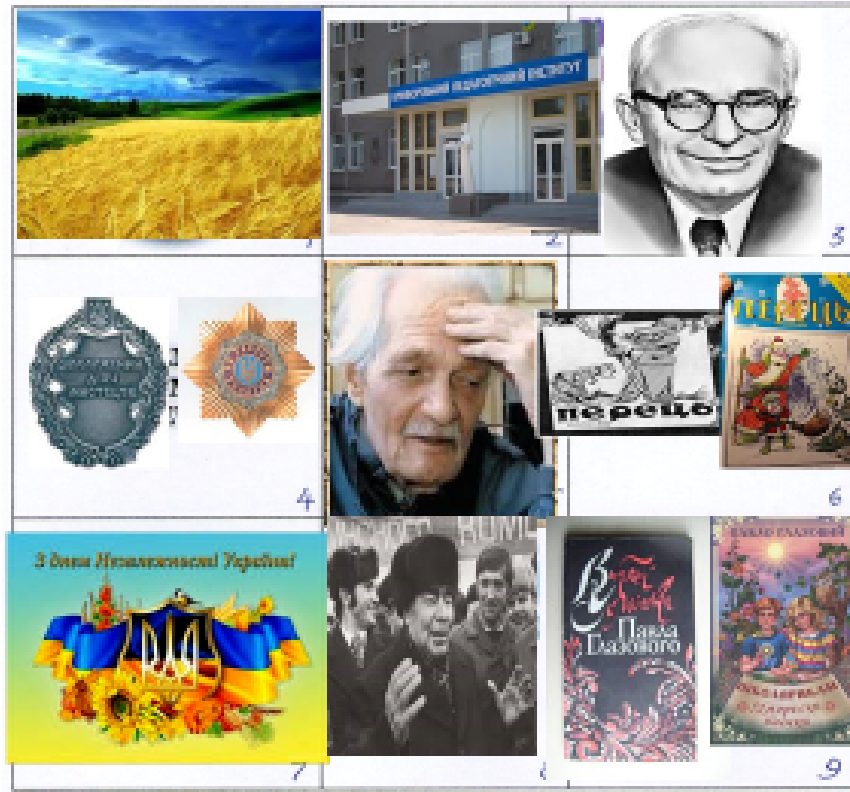
Технологія складання кластера:

Кроссенс (перетин смислів) – асоціативна головоломка

СЕРПЕНЬ 2025

Квадратики повинні розташовуватися таким чином, щоб кожен із них мав зв'язок із попереднім та наступним, а центральний (5) – об'єднував за змістом відразу декілька

Сенкан (або синквейн) — це вірш з п'яти нерифмованих рядків, який виник у США під впливом японських поетів. Але сама назва походить від французького «cinquains» — «п'ять».

СЕНКАН

- 1 рядок** — тема (один іменник)
- 2 рядок** — опис теми (два прикметники)
- 3 рядок** — дії, пов'язані з темою (три дієслова)
- 4 рядок** — речення (фраза із чотирьох слів)
- 5 рядок** — синонім, висновок до теми (одне слово)

Для роботи з поняттями, протилежними за змістом, використовується прийом складання діаманти

□ **Діаманта** – творча робота, семирядковий «вільний» вірш.

□ Алгоритм складання:

- 1-ий та останній рядки – іменники–антоніми.
- 2-й рядок – 2 прикметника чи дієприкметника, що відносяться до першого іменника.
- 3-й рядок – 3 дієслова, що відносяться також до першого іменника.
- 4-ий рядок – два протилежних за змістом непоширених речення, в якості підметів виступають іменники з першого та останнього рядків.
- 5-ий та 6-ий – дзеркально повторюють 2-ий та 3-ій, тільки стосуються вже останнього іменника.

Візитка пошуку

Ліцей "Фінансовий"

